

Informace o výsledcích kontrolní činnosti úřadů práce v roce 2008

Přehled výsledků kontrolní činnosti ÚP v roce 2008 je koncipován tak, aby s ohledem na šíři této kontrolní funkce bylo možno sledovat kontinuitu dodržování zákonnosti v oblastech zaměstnanosti, ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, aktivní politiky zaměstnanosti, státní sociální podpory a využívání prostředků poskytnutých na realizaci projektů financovaných z ESF.

Mezi úkoly státní politiky zaměstnanosti patří zejména sledování a vyhodnocování situace na trhu práce. Poměrně rozsáhlá a různorodá kontrolní činnost úřadů práce v této oblasti je v první řadě zaměřena na **kontrolu dodržování zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“). Předmětem kontroly je míra plnění povinností stanovených tímto zákonem zaměstnavateli, právníckými a fyzickými osobami, které vykonávají činnosti podle tohoto zákona, zejména při zprostředkování zaměstnání a rekvalifikaci, a také fyzické osoby, kterým jsou poskytovány služby podle tohoto zákona.

Úřady práce dále **kontrolují dodržování zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele**, (dále jen „zákon o insolvenční“). Při kontrolách využívají pracovníci ÚP jednak tohoto zákona, a jednak zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, (dále jen „zákon o státní kontrole“). V případě nutnosti uložit pokutu se opírají i o zákon o zaměstnanosti.

Třetí oblastí kontrolní činnosti úřadů práce (v roli orgánů státní sociální podpory) je **kontrola čerpání státní sociální podpory** podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. V této oblasti postupují jednak podle tohoto zákona a jednak, v případě přezkumu správnosti a úplnosti podkladů pro čerpání dávek státní sociální podpory, které předložily právnícké a fyzické osoby, podle zákona o státní kontrole.

Úřady práce rovněž provádí **kontrolu využívání prostředků poskytnutých na realizaci nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a dalších forem podpory zaměstnanosti**, které jsou součástí zákona o zaměstnanosti. Při kontrole logicky vycházejí ze zákona o zaměstnanosti a dále ze zákona o státní kontrole a zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (dále je „zákon o finanční kontrole“).

Tzv. pověřené úřady práce (podle zákona o zaměstnanosti) mají na starost rovněž **kontrolu čerpání prostředků na realizaci projektů financovaných z ESF**. Při této činnosti postupují podle zákona o státní kontrole a zákona o finanční kontrole.

Přehled všech uvedených oblastí kontrolní činnosti ÚP z hlediska celkového počtu kontrol, nalezených nedostatků a uložených pokut za rok 2008 je uveden v následující tabulce.

Tabulka 1 – Souhrnný přehled kontrol provedených úřady práce v roce 2008

	Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti	Zákon č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti	Zákon č. 117/1995 Sb., o státní soc. podpoře	APZ a další nástroje podpory zaměstnanosti	Kontroly čerpání prostředků na realizaci projektů financovaných z ESF
Počty provedených kontrol	7 914	45	2385	9 093	489
Počty kontrol s nedostatky	2 755	18	2 246	515	88
Počty kontrol s pokutami	1 375	14	16	Nejde o pokutu, ale o povinnost příspěvek či jeho část vrátit + odvod za porušení rozpočtové kázně	0

1. Kontrola dodržování zákona o zaměstnanosti a zákona o insolvenční

Přesné zaměření kontrolní činnosti úřadů práce v oblasti dodržování zákona o zaměstnanosti a zákona o insolvenční je stanoveno v §8 odst. 1 písm. l) a §126 odst. 1 zákona o zaměstnanosti. Podle tohoto zákona jejich činnost spočívá v kontrole dodržování povinností zaměstnavatelů, právnických a fyzických osob vykonávajících činnosti zejména v oblasti zprostředkování zaměstnání a rekvalifikace, a také fyzických osob, kterým jsou poskytovány služby podle zákona. Za zaviněná porušení povinností může úřad práce uložit pokutu až do výše 2 mil. Kč.

Kontrolní činnost úřadů práce se v této oblasti realizuje na základě sestavovaného plánu kontrolní činnosti, každoročně pololetně upřesňovaného. Při jeho sestavování úřady práce vycházejí z rozboru situace na trhu práce ve vztahu k vybraným zaměstnavatelům a rovněž z poznatků z již provedených kontrol. Zaměření kontroly je pak voleno s přihlédnutím k již dříve zjištěným nedostatkům u konkrétního zaměstnavatele a dále k porušením, která byla v minulosti obecně nejčastější nebo nejzávažnější.

Průběžně jsou do plánu kontrol zařazovány také kontroly prováděné na základě podnětů občanů. Takový podnět je zhodnocen z hlediska závažnosti. Je-li shledán závažným, úřad práce provede kontrolu i mimo plán kontrolní činnosti v co nejkratší době. Kontroly jsou rovněž sledovány a vyhodnocovány podle následujících segmentů trhu práce.

1.1 Kontroly dodržování zákona o zaměstnanosti, v rozčlenění dle segmentů trhu práce za rok 2008

Informace podávající ucelený obrázek o výsledcích kontrol dodržování zákona o zaměstnanosti v jednotlivých kategoriích zaměstnavatelů nabízí tabulka 2. Na jeho základě lze jednotlivé segmenty trhu práce z hlediska míry dodržování tohoto zákona charakterizovat následujícím způsobem:

- **Veřejná správa** - U zaměstnavatelů této kategorie bylo provedeno 6% kontrol. Bylo uloženo 28 pokut v průměrné výši 19 554 Kč.
- **Soukromý sektor do 25 zaměstnanců** - Úřady práce cca 56% kontrol prováděly u malých zaměstnavatelů. Z celkového počtu uložených pokut připadá 41% právě na zaměstnavatele této velikosti, což je o 18 procentních bodů méně oproti 2. pololetí 2007. Ve vztahu k počtu kontrol provedených u těchto zaměstnavatelů byla pokuta uložena v 17% případů s průměrnou výší 18 085 Kč.
- **Soukromý sektor 26 – 250 zaměstnanců** - U zaměstnavatelů této velikosti bylo provedeno 34% z celkového počtu kontrol, lze tedy pozorovat vyšší zaměření ÚP na zaměstnavatele do 250 zaměstnanců. Z celkového počtu uložených pokut, na ně připadá 44%. Pokuta byla uložena ve 12% případů provedených kontrol s průměrnou výší 47 000 Kč.
- **Soukromý sektor s více než 250 zaměstnanci** - U zaměstnavatelů této kategorie bylo provedeno cca 4% kontrol. Z celkového počtu uložených pokut,

připadá na tyto zaměstnavatele cca 3,6%. Pokuta byla uložena ve 46 případech v průměrné výši 111 652 Kč.

- **Státní podniky** - Ve státních podnicích bylo provedeno 17 kontrol, nedostatky byly zjištěny v 6 případech. ÚP uložily státním podnikům celkem 4 pokuty v průměrné výši 34 250 Kč.

Tabulka 2 – Přehled kontrol dodržování zákona o zaměstnanosti dle segmentů trhu práce v roce 2008

	Celkem	Veřejná správa	Soukromý sektor do 25 zaměstnanců	Soukromý sektor 26 – 250 zaměstnanců	Soukromý sektor 251 a více zaměstnanců	Státní podnik
Počet provedených kontrol	8 775	544	4 886	2 982	346	17
Počet kontrol bez nedostatků	5 529	387	3 290	1 666	175	11
Počet uložených pokut	1 263	28	838	347	46	4
Celková částka uložených pokut za porušování zákona o zaměstnanosti v Kč	37 295 918	547 500	15 155 237	16 320 181	5 136 000	137 000
Částka pokut za porušení §5 písm. e) bod. 1 zákona o zaměstnanosti	2 593 020	0	2 298 019	295 001	0	0
Částka pokut za porušení §5 písm. e) bod. 2 zákona o zaměstnanosti	10 626 051	0	6 127 048	4 489 003	10 000	0
Počet fyzických osob s uloženou pořádkovou pokutou dle §19 zákona o státní kontrole	44	0	39	5	0	0
Celková částka uložených pořádkových pokut	705 045	0	591 045	114 000	0	0

Z údajů v tabulce 2 je zřejmé, že nejčastěji dochází k porušování pracovněprávních předpisů malými zaměstnavateli s méně než 25 zaměstnanci a zaměstnavateli s maximálním počtem 250 zaměstnanců.

Úřady práce si jsou této situace dobře vědomy, a proto do svých plánů práce zahrnovaly především kontroly u těchto dvou typů zaměstnavatelů, podněty od občanů k jejich kontrole byly také nejčastější. Úřady práce prováděním kontrol plní i svoji informační funkci a upozorňují zaměstnavatele na jejich chyby.

Na základě informací z úřadů práce je zřejmé, že řada především malých zaměstnavatelů porušuje zákon o zaměstnanosti nikoliv z neznalosti, ale zcela vědomě. O jejich přístupu ke kontrolním orgánům svědčí mimo jiné i to, že z celkové

částky pořádkových pokut uložených za nesoučinnost, jich bylo této kategorii zaměstnavatelů uloženo 84%. Z celkového počtu 44 fyzických osob, kterým byla taková pokuta uložena, jich 39 působí v této kategorii.

Získat představu o časovém vývoji výsledků kontrolní činnosti v oblasti dodržování zákona o zaměstnanosti umožňuje tabulka 3.

Tabulka 3 - Porovnání základních ukazatelů provedených kontrol dodržování zákona o zaměstnanosti za jednotlivá pololetí roku 2005 - 2008

	1. pololetí 2005	2. pololetí 2005	1. pololetí 2006	2. pololetí 2006	1. pololetí 2007	2. pololetí 2007	1. pololetí 2008	2. pololetí 2008
Kontroly celkem	5 377	5 210	5 973	5 522	4 912	3 953	4 305	4470
Počet kontrol, při nichž nebyly zjištěny nedostatky	2 092	3 386	3 504	3 614	3 264	2 318	2 693	2836
Počet uložených pokut	1 012	599	641	862	846	777	816	700
Celková částka uložených pokut v Kč	22 659 700	16 780 259	17 395 524	16 919 100	15 182 776	13 784 855	18 301 169	18 988 749
Počty kontrolorů	350	271	250	242	244	256	255	250

Pro lepší přehlednost dat z jednotlivých pololetí je stanoveno 1. pololetí roku 2005 za základ, ke kterému jsou následující pololetí v tabulce 4 vztažena.

	1. pololetí 2005 (%)	2. pololetí 2005 (%)	1. pololetí 2006 (%)	2. pololetí 2006 (%)	1. pololetí 2007 (%)	2. pololetí 2007 (%)	1. pololetí 2008 (%)	2. pololetí 2008 (%)
Kontroly celkem	100	97	111	103	91	74	80	83
Počet kontrol, při nichž nebyly zjištěny nedostatky	100	162	167	173	145	111	129	136
Počet uložených pokut	100	59	63	85	84	77	81	69
Celková částka uložených pokut v Kč	100	74	77	75	67	61	81	84
Počty kontrolorů	100	77	71	69	70	73	73	71

1.2 Kontroly dodržování zákona o zaměstnanosti dle okresů ČR

Informace o kontrolní činnosti ÚP v oblasti dodržování zákona o zaměstnanosti by nebyla úplná bez uvedení regionální diference podle okresů a k nim příslušných úřadů práce. Následující tabulky tedy nabízí možnost porovnat jednotlivé okresy z hlediska počtu provedených kontrol, uložených pokut a jejich výše v roce 2008.

Hlavní město Praha	Počet kontrol celkem	Počet pokut celkem	Celková částka pokut	Průměrná výše pokuty
Hlavní město Praha	727	169	3488001	20639

Jihočeský kraj	Počet kontrol celkem	Počet pokut celkem	Celková částka pokut	Průměrná výše pokuty
Jindřichův Hradec	80	2	25000	12500
Prachatice	73	0	0	0
Písek	60	16	621000	38813
Strakonice	81	3	60000	20000
Tábor	75	8	212000	26500
České Budějovice	125	31	622000	20065
Český Krumlov	57	1	40000	40000
Jihočeský kraj	551	61	1580000	157878

Jihomoravský kraj	Počet kontrol celkem	Počet pokut celkem	Celková částka pokut	Průměrná výše pokuty
Blansko	21	11	43000	3909
Brno	225	22	253000	11500
Brno-venkov	64	23	328000	14261
Břeclav	75	17	133500	7853
Hodonín	94	1	30000	30000
Vyškov	69	0	0	0
Znojmo	600	0	0	0
Jihomoravský kraj	1148	74	787500	67523

Karlovarský kraj	Počet kontrol celkem	Počet pokut celkem	Celková částka pokut	Průměrná výše pokuty
Cheb	128	3	540000	180000
Karlovy Vary	93	2	183000	91500
Sokolov	33	12	427000	35583
Karlovarský kraj	254	17	1150000	307083

Královéhradecký kraj	Počet kontrol celkem	Počet pokut celkem	Celková částka pokut	Průměrná výše pokuty
Hradec Králové	64	1	30000	30000
Jičín	53	4	20000	5000
Náchod	89	4	400000	100000
Rychnov nad Kněžnou	57	17	202000	11882
Trutnov	100	30	644000	21467
Královéhradecký kraj	363	56	1296000	168349

Liberecký kraj	Počet kontrol celkem	Počet pokut celkem	Celková částka pokut	Průměrná výše pokuty
Jablonec nad Nisou	74	11	294000	26727
Liberec	78	7	125000	17857
Semily	57	9	137000	15222
Česká Lípa	112	21	128000	6095
Liberecký kraj	321	48	684000	65901

Moravskoslezský kraj	Počet kontrol celkem	Počet pokut celkem	Celková částka pokut	Průměrná výše pokuty
Bruntál	398	24	237000	9875
Frýdek-Místek	209	3	30000	10000
Karviná	153	64	662200	10347
Nový Jičín	59	10	236000	23600
Opava	164	46	617000	13413
Ostrava	222	18	298000	16556
Moravskoslezský kraj	1205	165	2080200	83791

Olomoucký kraj	Počet kontrol celkem	Počet pokut celkem	Celková částka pokut	Průměrná výše pokuty
Jeseník	89	1	20000	20000
Olomouc	75	39	832000	21333
Prostějov	133	26	698500	26865
Přerov	126	24	385000	16042
Šumperk	71	21	300000	14286
Olomoucký kraj	494	111	2235500	98526

Pardubický kraj	Počet kontrol celkem	Počet pokut celkem	Celková částka pokut	Průměrná výše pokuty
Chrudim	51	14	125000	8929
Pardubice	57	14	221000	15786
Svitavy	36	29	312250	10767
Ústí nad Orlicí	76	7	360000	51429
Pardubický kraj	220	64	1018250	86911

Plzeňský kraj	Počet kontrol celkem	Počet pokut celkem	Celková částka pokut	Průměrná výše pokuty
Domažlice	28	7	135000	19286
Klatovy	86	26	370000	14231
Plzeň	221	103	8951400	86907
Plzeň-jih	72	9	260000	28889
Plzeň-sever	84	15	523000	34867
Rokycany	46	11	193000	17545
Tachov	97	51	875000	17157
Plzeňský kraj	634	222	11307400	218882

Středočeský kraj	Počet kontrol celkem	Počet pokut celkem	Celková částka pokut	Průměrná výše pokuty
Benešov	64	14	1191000	85071
Beroun	105	28	996000	35571
Kladno	46	40	102500	2563
Kolín	57	6	30000	5000
Kutná Hora	57	14	394000	28143
Mladá Boleslav	64	16	2296000	143500
Mělník	101	6	84000	14000
Nymburk	58	15	181000	12067
Praha-východ	65	30	1204000	40133
Praha-západ	103	6	50000	8333
Příbram	92	46	656000	14261
Rakovník	116	4	135000	33750
Středočeský kraj	928	225	7319500	422392

Ústecký kraj	Počet kontrol celkem	Počet pokut celkem	Celková částka pokut	Průměrná výše pokuty
Chomutov	147	12	359000	29917
Děčín	209	79	665000	8418
Litoměřice	152	9	46000	5111
Louny	166	11	126000	11455
Most	247	51	1468000	28784
Teplice	153	5	135000	27000
Ústí nad Labem	153	5	135000	27000
Ústecký kraj	1227	172	2934000	137685

Vysočina	Počet kontrol celkem	Počet pokut celkem	Celková částka pokut	Průměrná výše pokuty
Havlíčkův Brod	49	38	676000	17789
Jihlava	94	21	197000	9381
Pelhřimov	44	12	244000	20333
Třebíč	139	5	10500	2100
Žďár nad Sázavou	62	14	98000	7000
Vysočina	388	90	1225500	56603

Zlínský kraj	Počet kontrol celkem	Počet pokut celkem	Celková částka pokut	Průměrná výše pokuty
Kroměříž	76	6	41000	6833
Uherské Hradiště	48	5	65000	13000
Vsetín	52	12	186000	15500
Zlín	66	7	47000	6714
Zlínský kraj	242	30	339000	42047

1.3 Nejčastěji porušovaná ustanovení zákona o zaměstnanosti

Mezi nejzávažnější a současně i často porušovaná ustanovení zákona o zaměstnanosti patří **nelegální zaměstnávání cizinců**. V roce 2008 bylo zjištěno 346 porušení §89 zákona 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Uvedené číslo představuje pouze „špičku ledovce“ skutečné situace v nelegálním zaměstnávání cizinců. Zefektivnění boje proti nelegálnímu zaměstnávání cizinců vyžaduje kromě jiného dostatečný počet kontrolorů schopných vést správní řízení. Potřeba personálního posílení však není v souladu s usnesením vlády České republiky ze dne 25. dubna 2007 č. 436k návrhu na snižování počtu funkčních míst ve státní správě do roku 2010. Dalším klíčovým problémem je obtížně prokazatelný výkon závislé práce a nelegální práce, stejně jako umožnění výkonu nelegální práce. Dochází k tomu zejména díky možnosti obcházet regulaci a kontrolu vstupu a působení zahraničních státních příslušníků na trhu práce ČR prostřednictvím účasti cizinců v právnické osobě, „pseudo-živnostenského“ podnikání nebo výkonu práce na základě smluvních vztahů podle zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, nebo zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku. Základní data ke spolupráci úřadů práce s celními úřady za rok 2008 nabízí tabulka 5.

Tabulka 5 - Spolupráce ÚP s celními úřady v roce 2008

Počet kontrol provedených ve spolupráci s CÚ	453
Počet správních řízení zahájených na základě kontrol provedených CÚ	416
Počet případů, kdy CÚ byly vráceny podklady pro zahájení správního řízení z důvodu jejich nedostatečnosti	279

Z tabulky 6 je patrné, že nejčastěji byl v roce 2008 zákon o zaměstnanosti porušován zaměstnavateli v kategorii 26 - 250 zaměstnanců, a to v 2599 případech. Nejčastěji, tj. v 523 případech, porušovala tato kategorie zaměstnavatelů §82, odst. 2 a také §83. Posledně jmenované ustanovení se týká neohlášení plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením, včetně způsobů plnění, úřadu práce v příslušném termínu. §82 odst. 2 se váže k nepoukázání odvodu za neplnění tohoto podílu.

Na dalším místě co do počtu porušování ustanovení zákona o zaměstnanosti se umístili malí zaměstnavatelé do 25 zaměstnanců za porušování zákazu nelegálního zaměstnávání cizinců, jehož se podle výsledků kontrol dopustili ve 404 případech.

Poslední skupinu případů porušení zákona o zaměstnanosti převyšující početně hranici 400 tvoří rovněž zaměstnavatelé kategorie 26 - 250 zaměstnanců za neplnění povinného nahlášení zaměstnávání cizích pracovníků úřadům práce (§87). Velmi často je také porušován §81, odst. 1, který se váže k nenaplňování zaměstnávání povinného podílu osob se zdravotním postižením.

Tabulka 6 - Rozčlenění porušování zákona o zaměstnanosti podle jednotlivých ustanovení a segmentů trhu práce za rok 2008

Ustanovení zákona	Počet porušení celkem	Veřejná správa	Soukromý sektor do 25 zaměstnanců	Soukromý sektor 26 - 250 zaměstnanců	Soukromý sektor více než 250 zaměstnanců	Státní podnik
§4 odst. 1	21	1	13	5	2	0
§4 odst. 2	43	0	31	11	1	0
§5 písm. e) bod 1	333	0	303	27	3	0
§5 písm. e) bod 2	648	0	404	227	17	0
§9b odst. 1 písm. a)	12	0	9	3	0	0
§9b odst. 1 písm. b)	31	21	10	0	0	0
§9b odst. 3	83	21	62	0	0	0
§12 odst. 1	6	0	6	0	0	0
§12 odst. 2	1	0	0	0	1	0
§14 odst. 3 písm. b)	75	0	33	37	5	0
§35	43	0	33	9	1	0
§58 odst. 2	1	0	0	1	0	0
§58 odst. 3	1	0	1	0	0	0
§66	31	0	15	14	2	0
§78 odst. 7	74	0	37	33	4	0
§80	13	0	2	11	0	0
§81 odst. 1	447	39	5	374	25	4
§81 odst. 3	19	4	1	12	1	1
§82 odst. 2	556	8	6	523	19	0
§83	484	20	8	441	15	0
§85 odst. 1	127	1	65	34	27	0
§87	723	1	241	430	51	0
§88	133	0	14	112	7	0
§89	346	2	200	128	16	0
§93 odst. 1	28	0	12	16	0	0
§93 odst. 2	50	0	18	30	2	0
§95 odst. 1	1	0	0	1	0	0
§102 odst. 2	199	49	22	120	8	0
Celkem ZoZ	4529	167	1 551	2 599	207	5

§19 zák. č. 552/1991 Sb.	165	0	52	4	105	4
-----------------------------	-----	---	----	---	-----	---

V tabulce 7 je možné porovnat míru porušování zákona o zaměstnanosti dle jednotlivých segmentů trhu práce mezi jednotlivými kraji ČR.

Tabulka 7 - Přehled počtu zjištěných porušení zákona o zaměstnanosti za rok 2008 dle krajů

Hlavní město Praha	Veřejná správa	Soukromý sektor do 25 zaměstnanců	Soukromý sektor 26 - 250 zaměstnanců	Soukromý sektor více než 250 zaměstnanců	Státní podnik
Hlavní město Praha	51	95	246	51	1

Jihočeský kraj	Veřejná správa	Soukromý sektor do 25 zaměstnanců	Soukromý sektor 26 - 250 zaměstnanců	Soukromý sektor více než 250 zaměstnanců	Státní podnik
České Budějovice	0	24	30	0	0
Český Krumlov	0	0	5	0	0
Jindřichův Hradec	2	3	25	0	0
Písek	0	6	8	4	0
Prachatice	0	1	18	0	0
Strakonice	0	0	22	0	0
Tábor	1	6	11	0	0
Jihočeský kraj	3	40	119	4	0

Jihomoravský kraj	Veřejná správa	Soukromý sektor do 25 zaměstnanců	Soukromý sektor 26 - 250 zaměstnanců	Soukromý sektor více než 250 zaměstnanců	Státní podnik
Blansko	0	2	34	1	0
Brno	5	18	83	1	0
Brno-venkov	0	9	22	1	0
Břeclav	12	3	17	7	0
Hodonín	0	3	19	0	0
Vyškov	3	0	9	0	0
Znojmo	0	0	10	0	0
Jihomoravský kraj	20	35	194	10	0

Karlovarský kraj	Veřejná správa	Soukromý sektor do 25 zaměstnanců	Soukromý sektor 26 - 250 zaměstnanců	Soukromý sektor více než 250 zaměstnanců	Státní podnik
Cheb	0	42	5	0	0
Karlovy Vary	0	36	5	0	0
Sokolov	0	9	16	0	0
Karlovarský kraj	0	87	26	0	0

Královéhradecký kraj	Veřejná správa	Soukromý sektor do 25 zaměstnanců	Soukromý sektor 26 - 250 zaměstnanců	Soukromý sektor více než 250	Státní podnik

				zaměstnanců	
Hradec Králové	1	9	22	1	0
Jičín	0	6	3	0	0
Náchod	0	2	22	0	0
Rychnov nad Kněžnou	0	21	13	0	0
Trutnov	0	24	69	2	0
Královéhradecký kraj	1	62	129	3	0

Liberecký kraj	Veřejná správa	Soukromý sektor do 25 zaměstnanců	Soukromý sektor 26 - 250 zaměstnanců	Soukromý sektor více než 250 zaměstnanců	Státní podnik
Česká Lípa	0	25	22	0	0
Jablonec nad Nisou	2	11	8	0	0
Liberec	0	5	8	0	0
Semily	0	9	12	0	0
Liberecký kraj	2	50	50	0	0

Moravskoslezský kraj	Veřejná správa	Soukromý sektor do 25 zaměstnanců	Soukromý sektor 26 - 250 zaměstnanců	Soukromý sektor více než 250 zaměstnanců	Státní podnik
Frýdek-Místek	0	30	13	2	0
Ostrava	0	115	190	27	0
Opava	0	72	38	0	0
Karviná	2	31	3	3	0
Bruntál	1	38	18	0	0
Nový Jičín	0	5	14	0	0
Moravskoslezský kraj	3	291	276	32	0

Olomoucký kraj	Veřejná správa	Soukromý sektor do 25 zaměstnanců	Soukromý sektor 26 - 250 zaměstnanců	Soukromý sektor více než 250 zaměstnanců	Státní podnik
Šumperk	0	16	43	0	0
Jeseník	0	3	7	0	0
Přerov	0	0	40	3	0
Olomouc	3	41	21	2	3
Prostějov	42	45	32	0	0
Olomoucký kraj	45	105	143	5	3

Pardubický kraj	Veřejná správa	Soukromý sektor do 25 zaměstnanců	Soukromý sektor 26 - 250 zaměstnanců	Soukromý sektor více než 250 zaměstnanců	Státní podnik

Ústí nad Orlicí	0	5	38	3	0
Chrudim	0	6	48	2	0
Pardubice	0	20	151	0	0
Svitavy	0	20	6	0	0
Pardubický kraj	0	51	243	5	0

Plzeňský kraj	Veřejná správa	Soukromý sektor do 25 zaměstnanců	Soukromý sektor 26 - 250 zaměstnanců	Soukromý sektor více než 250 zaměstnanců	Státní podnik
Plzeň-Jih	0	0	85	0	0
Plzeň-město	4	58	45	8	0
Rokycany	2	50	70	19	0
Domažlice	2	7	29	1	0
Plzeň-Sever	2	0	6	0	0
Klatovy	0	11	31	13	0
Tachov	0	17	22	6	0
Plzeňský kraj	10	143	288	47	0

Středočeský kraj	Veřejná správa	Soukromý sektor do 25 zaměstnanců	Soukromý sektor 26 - 250 zaměstnanců	Soukromý sektor více než 250 zaměstnanců	Státní podnik
Benešov	0	25	14	6	0
Nymburk	1	5	32	0	0
Kolín	2	12	8	0	0
Praha-západ	2	10	17	4	0
Beroun	4	21	23	3	0
Příbram	0	52	25	3	0
Mělník	0	31	17	0	0
Mladá Boleslav	0	2	16	2	0
Kladno	2	9	45	8	0
Rakovník	0	2	15	3	0
Kutná Hora	0	14	61	0	0
Praha-východ	0	5	207	2	1
Středočeský kraj	11	188	480	31	1

Ústecký kraj	Veřejná správa	Soukromý sektor do 25 zaměstnanců	Soukromý sektor 26 - 250 zaměstnanců	Soukromý sektor více než 250 zaměstnanců	Státní podnik
Chomutov	4	14	6	1	0
Louny	0	11	10	1	0
Děčín	0	34	23	1	0
Litoměřice	4	83	30	0	0
Most	0	114	15	2	0
Teplice	0	45	24	0	0
Ústí nad Labem	2	25	16	0	0
Ústecký kraj	10	326	124	5	0

Vysočina	Veřejná správa	Soukromý sektor do 25 zaměstnanců	Soukromý sektor 26 - 250 zaměstnanců	Soukromý sektor více než 250 zaměstnanců	Státní podnik
Pelhřimov	3	11	30	2	0
Třebíč	0	6	15	0	0
Havlíčkův Brod	8	9	26	3	0
Jihlava	0	8	13	0	0
Žďár nad Sázavou	0	2	11	1	0
Vysočina	11	36	95	6	0

Zlínský kraj	Veřejná správa	Soukromý sektor do 25 zaměstnanců	Soukromý sektor 26 - 250 zaměstnanců	Soukromý sektor více než 250 zaměstnanců	Státní podnik
Uherské Hradiště	0	5	8	0	0
Kroměříž	0	10	24	5	0
Vsetín	0	6	36	0	0
Zlín	0	21	18	3	0
Zlínský kraj	0	42	86	8	0

1.4 Charakteristika porušovaných ustanovení

K § 4 odst. 1 a 2:

Ustanovení upravuje rovné zacházení a zákaz diskriminace při uplatňování práva na zaměstnání. Účastníci právních vztahů jsou povinni zajišťovat rovné zacházení se všemi fyzickými osobami uplatňujícími právo na zaměstnání. Při uplatňování práva

na zaměstnání je zakázána přímá i nepřímá diskriminace z důvodů v ustanovení uvedených.

K § 5 písm. e) bod 1 a 2: Nelegální prací se rozumí:

1. pokud fyzická osoba nevykonává práci pro právnickou nebo fyzickou osobu na základě pracovněprávního vztahu nebo jiné smlouvy, nejde-li o manžela nebo dítě této fyzické osoby, nebo
2. pokud cizinec nevykonává práci pro právnickou nebo fyzickou osobu na základě pracovněprávního vztahu nebo jiné smlouvy, nejde-li o manžela nebo dítě této fyzické osoby, nebo ji vykonává v rozporu s vydaným povolením k zaměstnání nebo bez tohoto povolení, je-li podle tohoto zákona povolení k zaměstnání vyžadováno.

K § 9b odst. 1 písm. a):

Zdravotnická zařízení jsou povinna za úhradu na žádost úřadu práce nebo lékaře určeného úřadem práce provést vyšetření zdravotního stavu fyzické osoby.

K § 9b odst. 1 písm. b):

Zdravotnická zařízení jsou povinna za úhradu na žádost úřadu práce nebo lékaře určeného úřadem práce ve vyžádaném rozsahu zpracovat lékařské podklady, jichž je třeba k posouzení zdravotního stavu fyzické osoby.

K § 9b odst. 3:

Zdravotnická zařízení jsou povinna plnit výše uvedené povinnosti ve lhůtě určené úřadem práce nebo lékařem uvedeným v odstavci 1, a není-li tato lhůta určena, do 15 kalendářních dnů ode dne, kdy obdržela žádost.

K § 12:

Účastníkům právních vztahů, vznikajících podle tohoto zákona, je zakázáno činit nabídky zaměstnání diskriminačního charakteru, které odporují dobrým mravům, nebo nejsou v souladu s pracovněprávními nebo služebními předpisy. Dále pak zaměstnavatel nesmí při výběru zaměstnanců vyžadovat informace týkající se národnosti, rasového nebo etnického původu, politických postojů, náboženství, filozofického přesvědčení, sexuální orientace, není-li jejich vyžadování v souladu s § 4 odst. 3 a 4, dále informace, které odporují dobrým mravům a osobní údaje, které neslouží k plnění povinností zaměstnavatele stanovených zvláštním právním předpisem.

K § 14 odst. 3 písm. b):

Zaměstnání mohou zprostředkovávat za podmínek stanovených tímto zákonem právnické nebo fyzické osoby, pokud mají povolení ke zprostředkování zaměstnání.

K § 35:

Zaměstnavatel je povinen do 10 kalendářních dnů oznámit příslušnému úřadu práce volná pracovní místa a jejich charakteristiku a neprodleně, nejpozději do 10 kalendářních dnů, oznámit obsazení těchto míst.

K § 58 odst. 2:

Agentury práce mohou provádět zprostředkování zaměstnání na území nebo z území České republiky do zahraničí a ze zahraničí na území České republiky. Mohou je provádět i za úhradu, ta však nemůže být požadována od fyzické osoby, které je zaměstnání zprostředkováváno.

K § 58 odst. 3:

Ve prospěch agentury práce nebo uživatele jsou při zprostředkování zaměstnání za úhradu rovněž zakázány jakékoliv srážky ze mzdy nebo z jiné odměny, poskytované zaměstnanci za vykonanou práci.

K § 66:

Ustanovení určuje podmínky, při jejichž splnění může být fyzická osoba přidělena agenturou práce k uživateli.

K § 78 odst. 7:

Zaměstnavateli zaměstnávajícímu více než 50% osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců se poskytuje příspěvek na podporu zaměstnávání těchto osob. Poskytnutý příspěvek nebo jeho poměrnou část je zaměstnavatel povinen ve stanovené lhůtě odvést do státního rozpočtu, jestliže mu byl na základě nesprávných údajů vyplacen neprávem nebo v nesprávné výši.

K § 80:

Ustanovení ukládá zaměstnavatelům spolupracovat s úřadem práce při zaměstnávání zdravotně postižených osob.

K § 81 odst. 1:

Zaměstnavatelé s více než 25 zaměstnanci v pracovním poměru jsou povinni zaměstnávat osoby se zdravotním postižením ve výši povinného podílu těchto osob na celkovém počtu zaměstnanců zaměstnavatele. Tento podíl činí 4 %.

K § 81 odst. 3:

Zaměstnavatelé, kteří jsou organizačními složkami státu nebo jsou zřízení státem, mohou plnit povinný podíl pouze zaměstnáváním těchto osob v pracovním poměru, nebo odebíráním výrobků nebo služeb od zaměstnavatelů zaměstnávajících více než 50 % zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, nebo zadáváním zakázek těmto zaměstnavatelům.

K § 82 odst. 2:

Odvod do státního rozpočtu poukazuje zaměstnavatel do 15. února následujícího roku prostřednictvím příslušného úřadu práce.

K § 83:

Plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením, včetně způsobů plnění, je zaměstnavatel povinen do 15. února následujícího roku písemně ohlásit příslušnému úřadu práce.

K § 85 odst. 1:

Na volná pracovní místa, na která nelze z důvodů nezájmu přijmout uchazeče o zaměstnání, mohou zaměstnavatelé získávat zaměstnance ze zahraničí pouze na základě povolení příslušného úřadu práce.

K § 87:

Nastoupí-li do zaměstnání občan Evropské unie nebo cizinec, pro kterého se nevyžaduje povolení k zaměstnání, je zaměstnavatel nebo právnická nebo fyzická osoba, ke které jsou tyto fyzické osoby svým zaměstnavatelem vyslány na základě smlouvy k výkonu práce, povinen o této skutečnosti písemně informovat příslušný úřad práce nejpozději v den nástupu těchto osob k výkonu práce.

K § 88:

Zaměstnavatel je povinen nejpozději do 10 kalendářních dnů písemně informovat příslušný úřad práce, jestliže cizinec, kterému bylo vydáno povolení k zaměstnání, nenastoupil do práce, nebo ukončil zaměstnání před uplynutím doby, na kterou bylo povolení vydáno.

K § 89:

Dle tohoto ustanovení může být cizinec přijat do zaměstnání a zaměstnáván jen tehdy, má-li platné povolení k zaměstnání a platné povolení k pobytu na území České republiky, pokud tento zákon nestanoví jinak.

K § 93 odst. 1:

Cizinec, vyjma cizince uvedeného v § 97, může být vyslán k výkonu práce mimo místo výkonu práce uvedené v povolení k zaměstnání na dobu delší než 30 kalendářních dnů, pokud mu bylo vydáno povolení k zaměstnání úřadem práce příslušným podle nového místa výkonu práce cizince.

K § 93 odst. 2:

Vyslání cizince k výkonu práce mimo místo výkonu práce uvedené v povolení k zaměstnání v rozsahu 7 až 30 kalendářních dnů a vyslání cizince uvedeného v § 97 na dobu delší než 30 kalendářních dnů je zaměstnavatel povinen předem písemně oznámit úřadu práce příslušnému podle nového místa výkonu práce cizince.

K § 95 odst. 1:

Povolení k zaměstnání se vyžaduje i v případě, má-li být cizinec, jehož zaměstnavatelem je zahraniční subjekt, svým zaměstnavatelem na základě smlouvy s českou právnickou nebo fyzickou osobou vyslán k výkonu práce na území České republiky.

K § 95 odst. 2:

Před uzavřením smlouvy, na jejímž základě dojde k vyslání cizinců k výkonu práce na území České republiky, je tuzemská právnická nebo fyzická osoba povinna projednat s příslušným úřadem práce zejména počty a profese vysílaných zaměstnanců a dobu jejich vyslání.

K § 95 odst. 3:

Žádost o vydání povolení k zaměstnání pro vysílané cizince podává právnická nebo fyzická osoba, k níž bude cizinec vyslán k výkonu práce na území České republiky. Tato osoba je odpovědná za to, že cizinci mají platná povolení k zaměstnání a povolení k pobytu po celou dobu jejich vyslání zahraničním zaměstnavatelem.

K § 96:

Povolení k zaměstnání se vyžaduje i v případě, že cizinec bude zaměstnán v příhraniční oblasti České republiky nebo je sezónním zaměstnancem.

K § 102 odst. 2:

Zaměstnavatel je povinen vést evidenci občanů Evropské unie a všech cizinců, které zaměstnává nebo kteří jsou k němu vysláni k výkonu práce zahraničním zaměstnavatelem.

K § 19 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole:

Fyzické osobě, která způsobila, že kontrovaná osoba nesplnila povinnost podle §14 tohoto zákona, tj. neposkytla součinnost, či nevytvořila základní podmínky k provedení kontroly, může kontrolní orgán uložit pořádkovou pokutu až do výše 50 000 Kč a to i opakovaně, když úhrn pokut nesmí překročit částku 200 000,00 Kč.

Zákaz diskriminace, resp. kontrola dodržování tohoto zákazu je nedílnou součástí kontrolní činnosti ÚP. Pro podrobnější představu o formách diskriminace a počtu případů jejich odhalení v roce 2008 slouží tabulka 8.

Tabulka 8 - Diskriminace – rozčlenění diskriminačních znaků za rok 2008

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti	Diskriminační znak	Počet případů celkem	Přímá ženy	Nepřímá ženy	Přímá muži	Nepřímá muži
§4 odst. 1	Nerovné zacházení	14	6		6	2
§4 odst. 2	Pohlaví	24	5	3	15	1
	Sexuální orientace	-	-	-	-	-
	Rasový či etnický původ	4	1	-	3	-
	Národnost	-	-	-	-	-
	Státní občanství	-	-	-	-	-
	Sociální původ	-	-	-	-	-
	Rod	-	-	-	-	-
	Jazyk	-	-	-	-	-
	Zdravotní stav	2	-	-	-	2
	Věk	20	7	2	6	5
	Náboženství či víra	-	-	-	-	-
	Majetek	-	-	-	-	-
	Manželský a rodinný stav nebo povinnosti k rodině	2	-	2	-	-
	Politické či jiné smýšlení	-	-	-	-	-
	Členství a činnost v politických stranách či politických hnutích	-	-	-	-	-
	Členství a činnost v odborových organizacích či organizacích zaměstnavatelů	2	1		1	-
Celkem §4 odst. 2		54	14	7	25	8
§4 odst. 9	Obtěžování z důvodu pohlaví	-	-	-	-	-
	Obtěžování z důvodu sexuální orientace	-	-	-	-	-
	Obtěžování z důvodu rasového nebo etnického původu	-	-	-	-	-
	Obtěžování z důvodu zdravotního postižení	-	-	-	-	-
	Obtěžování z důvodu věku	-	-	-	-	-
	Obtěžování z důvodu náboženství či víry	-	-	-	-	-
	Sexuální obtěžování	-	-	-	-	-
	Celkem §4 odst. 9		0	0	0	0
§12 odst. 1 písm. a)	Pohlaví	3	1	1	1	-
	Sexuální orientace	-	-	-	-	-
	Rasový či etnický původ	-	-	-	-	-

	Národnost	-	-	-	-	-
	Státní občanství	-	-	-	-	-
	Sociální původ	-	-	-	-	-
	Rod	-	-	-	-	-
	Jazyk	-	-	-	-	-
	Zdravotní stav	-	-	-	-	-
	Věk	5	-	3	1	1
	Náboženství či víra	-	-	-	-	-
	Majetek	-	-	-	-	-
	Manželský a rodinný stav nebo povinnosti k rodině	-	-	-	-	-
	Politické či jiné smýšlení	-	-	-	-	-
	Členství a činnost v politických stranách či politických hnutích	-	-	-	-	-
	Členství a činnost v odborových organizacích či organizacích zaměstnavatelů	-	-	-	-	-
	Celkem §12	8	1	4	2	1
Zákon o zaměstnanosti celkem		138	36	22	60	20

Pro porovnání počtu odhalených případů diskriminace v čase, nabízí tabulky 9 a 10 celkové údaje přímé a nepřímé diskriminace a diskriminace mužů a žen za uplynulá pololetí:

Tabulka 9 - diskriminace přímá a nepřímá

Diskriminace	1. pololetí. 2005	2. pololetí 2005	1. pololetí 2006	2. pololetí 2006	1. pololetí 2007	1. pololetí 2008	2. pololetí 2008
Přímá	29	68	143	40	40	27	29
Nepřímá	7	2	3	21	92	18	4
Celkem	36	70	146	61	132	45	33

Tabulka 10 – diskriminace mužů a žen

Diskriminace	1. pololetí. 2005	2. pololetí 2005	1. pololetí 2006	2. pololetí 2006	1. pololetí 2007	1. pololetí 2008	2. pololetí 2008
Muži	17	48	65	28	59	22	24
Ženy	19	22	81	33	73	23	9
Celkem	36	70	146	61	132	45	33

1.5 Kontroly dodržování zákona o insolvenční

Z údajů v tabulkách 11 a 12 je zřejmé, že porušování zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele není v ČR dlouhodobě příliš časté.

Tabulka 11 - Základní údaje o provedených kontrolách porušování zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů v roce 2008

	Soukromý sektor do 25 zaměstnanců	Soukromý sektor 26-250 zaměstnanců	Soukromý sektor 251 a více zaměstnanců	Státní podnik	Celkem
Počet provedených kontrol z. o insolvenční	24	9	0	0	33
Počet uložených pokut	25	4	0	0	29
Celková částka uložených pokut za porušování z. č. 118/2000 Sb.	424000	68000	0	0	492000
Počet porušení §7	68	4	0	0	72
Počet porušení §12	42	1	0	0	43
Počet porušení §13			0	0	
Počet fyz. osob s uloženou pořádkovou pokutou dle §19 zákona o státní kontrole	0	7	0	0	7

Tabulka 12 – Celkové údaje o porušování zákona o insolvenční v období 2005 až 2008

Porušení ustanovení zákona č. 118/2000 Sb.	§7	§12	§13	Celkem
Počet porušení 1. pololetí 2005	1	1	0	2
Počet porušení 2. pololetí 2005	45	15	0	60
Počet porušení 1. pololetí 2006	41	32	1	74
Počet porušení 2. pololetí 2006	28	39	0	67
Počet porušení 1. pololetí 2007	34	23	0	57
Počet porušení 2. pololetí 2007	37	25	0	62
Počet porušení 1. pololetí 2008	40	26	0	66
Počet porušení 2. pololetí 2008	32	17	0	49

2. Kontrola čerpání státní sociální podpory

Státní sociální podporou se podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, stát podílí na krytí nákladů na výživu a ostatní základní osobní potřeby dětí a rodin a poskytuje ji i při některých dalších sociálních situacích. Státní sociální podpora se ve stanovených případech poskytuje v závislosti na výši

příjmu formou:

- přídatku na dítě – §17,
- sociálního příplatku – § 20,
- příspěvku na bydlení – § 24.

Stát poskytuje i další dávky, které nejsou závislé na výši příjmu:

- rodičovský příspěvek – § 30 – § 31,
- zaopatřovací příspěvek – § 33,
- dávky pěstounské péče – § 36,
- porodné – § 44,
- pohřebné – § 47.

Orgány státní sociální podpory posuzují, zda jsou u oprávněných osob naplněny zákonné podmínky pro výplatu příslušné dávky před jejím vyplácením, v jeho průběhu i po ukončení vyplácení, tj. vždy kontrolují, zda jim vznikl, eventuálně zda trvá nárok na tuto dávku.

Tabulka 13 - Početní rozbor porušení následujících ustanovení zákona o státní sociální podpoře a výše vyčíslených přeplatků v Kč v období 2/2007 až 2/2008

Porušení ustanovení zák. č. 117/1995 Sb.	§17	§20	§24	§30 a §31	§36-43	§45	§47	Celkem §17 - §47
Počet porušení za 2. pololetí 2007	4 046	4 957	3 222	1 641	89	2	0	13 957
Výše vyčíslených přeplatků v Kč za 2. pololetí 2007	5 136 450	10 116 302	4 570 781	18 064 342	714 188	36 206	0	38 638 269
Počet porušení za 1. pololetí 2008	2 799	3 639	2 460	2 960	122	1	0	11 981
Výše vyčíslených přeplatků v Kč za 1. pololetí 2008	4 172 971	8 787 340	4 803 404	26 918 259	1 340 351	8 722	0	46 031 047
Počet porušení za 2. pololetí 2008	6 189	5 848	3 079	3 575	127	1	1	18 820
Výše vyčíslených přeplatků v Kč za 2. pololetí 2008	10 512 988	11 898 275	5 619 045	27 985 948	1 199 644	13 000	4 508	57 233 408

V souvislosti s poskytováním údajů potřebných pro přiznání nároků na státní sociální podporu se zkoumají nejen údaje poskytované občany – žadateli o podporu, ale orgány státní sociální podpory mají právo přezkoumat i správnost a úplnost podkladů předložených právníky a fyzickými osobami.

Tabulka 14 - Přehled porušování odpovědnosti fyzických a právnických osob při sdělování údajů potřebných pro účely dávek v období 2/2005 až 2/2008

	Počet zjištěných porušení §63a	Výše vyčíslených přeplatků (Kč)	Výše uložených pořádkových pokut dle §65 odst. 3 (Kč)	Výše uložených pokut dle §65 odst. 4 (Kč)
Za 2. pololetí 2005	1 682	1 560 222	0	108 300
Za 1. pololetí 2006	1 414	430 723	2 000	24 000
Za 2. pololetí 2006	1 179	434 340	0	Zrušeno zákonem č. 113/2006 Sb.
Za 1. pololetí 2007	1 247	354 467	0	
Za 2. pololetí 2007	2 303	1 579 592	32 200	
Za 1. pololetí 2008	2 449	2 858 005	114 500	
Za 2. pololetí 2008	2 699	1 943 065	166 890	

Údaje uvedené v tabulce 14 se týkají i dříve poskytovaných dávek, a to zaopatřovacího příspěvku a příspěvku na školní pomůcky, obě už zrušené.

Zákonem č. 113/2006 Sb., byla úprava udělování pokut zahrnuta tímto zákonem do § 65 zákona o státní sociální podpoře.

3. Kontrola využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a dalších forem podpory zaměstnanosti

Součástí státní politiky zaměstnanosti je vedle rekvalifikací také podpora zřizování nových pracovních míst poskytováním příspěvků jak zaměstnavatelům, tak i uchazečům samotným při jejich zaměstnávání. Předběžné a průběžné kontroly (tj. před uzavřením smluv a v průběhu plnění) jsou v drtivé míře vykonávány zásadně útvary realizace veřejných finančních podpor (trh práce) a následné kontroly (po ukončení uzavřených smluv) specializovaným zaměstnancem kontroly či kontrolním oddělením, odděleným od finančního řízení (dle personálních možností jednotlivých úřadů).

Kontroly jsou realizovány podle zákona č.320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě.

Kontrolní činnost se vztahuje zejména na následující nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, definované v zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti:

- **Rekvalifikace – § 108 – § 110**

Rekvalifikace se uskutečňuje na základě smlouvy mezi úřadem práce a uchazečem o zaměstnání nebo zájemcem o zaměstnání. Za účastníka rekvalifikace hradí úřad práce náklady rekvalifikace a může mu uhradit prokázané nutné náklady spojené s rekvalifikací (stravné, jízdné, nocležné, pojištění).

- **Veřejně prospěšné práce – § 112**

Veřejně prospěšné práce jsou časově omezené pracovní příležitosti vytvořené především pro obtížně umístitelné a dlouhodobě nezaměstnané uchazeče evidované úřadem práce. Tato místa vytváří zaměstnavatel na základě písemné smlouvy s úřadem práce ke krátkodobému pracovnímu umístění uchazeče o zaměstnání. Finanční příspěvek je poskytován na úhradu mzdových nákladů zaměstnance.

- **Společensky účelná pracovní místa – § 113**

Těmi se rozumí:

- nové pracovní místo, které zaměstnavatel nově zřizuje, nebo
- na základě písemné smlouvy s úřadem práce vyhrazené pracovní místo, obsazované uchazeči evidovanými ÚP, kterým nelze zajistit jiným způsobem pracovní uplatnění.

Příspěvek na společensky účelné pracovní místo, které zaměstnavatel nově zřizuje a které bude obsazovat uchazeči o zaměstnání po dobu sjednanou v dohodě, může být poskytnut například jako návratný, nebo na úhradu úroků z úvěrů, či jinak účelově vázaný.

Příspěvek na společensky účelné pracovní místo, které zaměstnavatel vyhradil pro konkrétního uchazeče o zaměstnání, se poskytuje formou částečné nebo plné úhrady vyplacených mzdových nákladů na tohoto zaměstnance, včetně pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, které zaměstnavatel za sebe odvedl z vyměřovacího základu tohoto zaměstnance.

Společensky účelným pracovním místem je také nově zřízené pracovní místo pro uchazeče o zaměstnání evidovaného úřadem práce, který začne vykonávat samostatnou výdělečnou činnost. Na základě písemné smlouvy může úřad práce na tato místa poskytnout příspěvek.

- **Překlenovací příspěvek – § 114**

Jde o příspěvek, který může úřad práce poskytnout osobě, která ve smyslu předchozího odstavce zahajuje výkon samostatné výdělečné činnosti.

- **Příspěvek na dopravu zaměstnanců – § 115**

Tento příspěvek může úřad práce poskytnout zaměstnavateli, který zajistí každodenní dopravu svých zaměstnanců do a ze zaměstnání v případech, kdy hromadnými dopravními prostředky prokazatelně není doprava provozována vůbec nebo v rozsahu odpovídajícím potřebám zaměstnavatele. Příspěvek může být poskytnut i v případě, kdy zaměstnavatel zajišťuje dopravu svých zaměstnanců s těžším zdravotním postižením, kteří vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nemohou využít dopravu hromadnými dopravními prostředky.

- **Příspěvek na zapracování – § 116**

Jde o příspěvek, který může úřad práce poskytnout zaměstnavateli na základě smlouvy, v níž se zaměstnavatel zaváže přijmout do pracovního poměru uchazeče o zaměstnání, kterému je při zprostředkování zaměstnání věnována zvýšená péče.

- **Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program – § 117**

Příspěvek lze úřadem práce poskytnout zaměstnavateli, který přechází na nový výrobní program a nemůže pro své zaměstnance zabezpečit práci v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby.

Další formy podpory zaměstnanosti:

- **Příspěvek na vytvoření chráněného pracovního místa – § 75**

Chráněné pracovní místo je pracovní místo vytvořené zaměstnavatelem pro osobu se zdravotním postižením na základě písemné dohody s úřadem práce. Příspěvek na vytvoření takového místa může činit maximálně osminásobek a pro osobu s těžším zdravotním postižením maximálně dvanáctinásobek průměrné mzdy.

Vytváří-li zaměstnavatel na základě jedné dohody s úřadem práce 10 a více chráněných pracovních míst, může příspěvek na vytvoření jednoho chráněného pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením činit maximálně desetinásobek a pro osobu s těžším zdravotním postižením maximálně čtrnáctinásobek výše uvedené průměrné mzdy.

- **Příspěvek na vytvoření chráněné pracovní dílny – § 76**

Chráněná pracovní dílna je pracoviště zaměstnavatele, vymezené na základě dohody s úřadem práce a přizpůsobené pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením, kde je v průměrném ročním přepočteném počtu zaměstnáno nejméně 60% těchto zaměstnanců. Příspěvek na vytvoření chráněné pracovní dílny může maximálně činit osminásobek průměrné mzdy v národním hospodářství na každé pracovní místo v chráněné pracovní dílně vytvořené pro osobu se zdravotním postižením a dvanáctinásobek této mzdy na pracovní místo pro osobu s těžším zdravotním postižením.

- **Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením – § 78**

Novelou zákona o zaměstnanosti (zákon č. 261/2007 Sb.) byla s účinností od 1.1.2008 stanovena výše příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením v maximální výši 9 000 Kč za každou zaměstnanou osobu s těžším zdravotním postižením a 6 500 Kč za každou jinou osobu se zdravotním postižením.

- **Příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněného pracovního místa a chráněné pracovní dílny – § 75, § 76**

Úřad práce může na základě písemné dohody se zaměstnavatelem nebo s osobou se zdravotním postižením, která se rozhodne vykonávat samostatnou výdělečnou činnost, poskytnout i příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů na chráněné pracovní místo obsazené osobou se zdravotním postižením; roční výše příspěvku může činit maximálně trojnásobek průměrné mzdy.

Taktéž je možné na základě dohody poskytnout zaměstnavateli i příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněné pracovní dílny. Výše tohoto příspěvku může činit maximálně čtyřnásobek průměrné mzdy.

Úřady práce běžně kontrolují určené podmínky, jejichž splnění je nezbytné pro uzavření a naplňování smluv před jejich uzavřením, v průběhu i po skončení smluvního vztahu, způsobem výše uvedeným.

Jak vyplývá z tabulky 15 ilustrující kontrolní činnost úřadů práce v této oblasti, v roce 2008 byly nejčastěji (tj. ve 176 případech) porušovány podmínky dohod uzavřených za účelem vytvoření společensky účelných pracovních míst. U dalších forem podpory zaměstnanosti nejčastěji dochází k porušení podmínek, za nichž byl poskytnut příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením a to ve 117 případech (viz. tabulka 16).

Nedodržení podmínek poskytnutí příspěvku nebo nevrácení příspěvku ve stanoveném termínu je porušením rozpočtové kázně ve smyslu §44 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). Fyzická osoba nebo právnická osoba, která porušila rozpočtovou kázeň, je povinna ve smyslu § 44a tohoto zákona provést prostřednictvím místně příslušného finančního úřadu odvod za porušení rozpočtové kázně.

Tabulka 15 - Přehled počtu kontrolovaných dohod k realizaci APZ a počet zjištěných porušení podmínek těchto dohod v období 2/2007 až 2/2008

	Rekvalifikace	VPP	SÚPM	Překlenovací příspěvek	Příspěvek na dopravu zaměstnanců	Příspěvek na zapracování	Příspěvek při přechodu na nový podnik. program	Celkem
Počet kontrolovaných dohod za 2. pololetí 2007	784	813	3333	192	2	35		5159
Počet zjištěných porušení dohod za 2. pololetí 2007	8	43	176	3				230
Počet kontrolovaných dohod za 1. pololetí 2008	827	773	2560	149		32		4341
Počet zjištěných porušení dohod za 1. pololetí 2008	19	33	134	1				187
Počet kontrolovaných dohod za 2. pololetí 2008	677	755	2769	118	3	22	0	4344
Počet zjištěných porušení dohod za 2. pololetí 2008	3	22	102	1	0	0	0	128

V tabulce 16 je obsažen přehled kontrolovaných dohod k realizaci dalších forem podpory zaměstnanosti a také počet jejich porušení v uplynulých dvou pololetích.

Tabulka 16 - Přehled počtu uzavřených dohod k realizaci dalších forem podpory zaměstnanosti a počet zjištěných porušení podmínek těchto dohod v období 2/2007 až 2/2008

	Vytvoření chráněného pracovního místa	Vytvoření chráněné pracovní dílny	Podpora zaměstnávání osob se zdrav. postižením	Úhrada provozních nákladů chráněného pracovního místa a chráněné pracovní dílny	Celkem
Počet kontrolovaných dohod za 2. pololetí 2007	76	67	335	112	590
Počet zjištěných porušení dohod za 2. pololetí 2007	6	8	112	19	145
Počet kontrolovaných dohod za 1. pololetí 2008	86	43	358	181	668
Počet zjištěných porušení dohod za 1. pololetí 2008	8	11	59	12	90
Počet kontrolovaných dohod za 2. pololetí 2008	96	49	653	121	919
Počet zjištěných porušení dohod za 2. pololetí 2008	9	5	117	12	143

4. Kontroly čerpání prostředků na realizaci projektů financovaných z ESF

Kontroly čerpání prostředků na realizaci projektů financovaných z ESF prováděné kontrolními orgány pověřených úřadů práce jsou dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, realizovány formou fyzické kontroly (kontroly na místě) u příjemců podpory – tj. konečných uživatelů.

Kontroly na místě by měly být provedeny u všech projektů alespoň jednou za dobu trvání projektu. Pokud není možné z důvodu velkého množství projektů provést kontrolu na místě u všech projektů, jsou projekty ke kontrole na místě vybírány na základě metody výběru vzorku projektů.

Tabulka 17 nabízí přehled projektů a následných kontrol provedených pracovníky pověřených ÚP v uplynulých třech pololetích.

Tabulka 17 - Počet kontrol realizovaných projektů v grantových schématech ESF v období 2007 až 2008 podle pověřených ÚP

Pověřený úřad práce	Počet realizovaných projektů v GS v 2. pololetí 2007	Počet provedených kontrol v 2. pololetí 2007	Počet realizovaných projektů v GS v 1. pololetí 2008	Počet provedených kontrol v 1. pololetí 2008	Počet realizovaných projektů v GS v 2. pololetí 2008	Počet provedených kontrol v 2. pololetí 2008
Úřad práce hl. města Prahy	178	13	161	53	114	58
Úřad práce v Příbrami	74	17	61	20	61	3
Úřad práce v Českých Budějovicích	50	11	33	13	2	0
Úřad práce v Plzni	26	6	14	3	0	0
Úřad práce v Karlových Varech	26	5	17	7	0	0
Úřad práce v Ústí nad Labem	99	26	97	25	27	12
Úřad práce v Liberci	26	10	14	11	8	0
Úřad práce v Hradci Králové	54	18	54	10	0	0
Úřad práce v Pardubicích	40	11	23	18	3	6
Úřad práce v Jihlavě	40	8	25	3	4	1
Úřad práce Brno-město	75	14	75	14	0	0
Úřad práce v Olomouci	52	22	51	16	1	1
Úřad práce v Ostravě	74	20	50	30	0	5
Úřad práce ve Zlíně	44	15	44	16	0	0
Celkem	858	196	719	239	220	86

Závěry

Kontrola dodržování zákona o zaměstnanosti

Z uvedených dat je zřejmé, že ve sledovaném období nejčastěji docházelo k porušování pracovních předpisů zaměstnavateli, kteří mají 26 – 250 zaměstnanců. Následovali poměrně těsně malí zaměstnavatelé do 25 zaměstnanců.

Ze zkušeností úřadů práce z kontrolní činnosti za sledované období vyplývá, že nejčastěji je porušován zákon o zaměstnanosti v těch ustanoveních, která zaměstnavatelům ukládají povinnosti při zaměstnávání, či lépe **nezaměstnávání osob se zdravotním postižením** a dodržování jejich počtu ve výši povinného podílu.

V celkovém počtu zjištěných porušení zákona o zaměstnanosti hraje dlouhodobě nemalou úlohu i **nelegální zaměstnávání**. Zjištěná porušení jsou jen zlomkem toho, co se děje ve skutečnosti. Je zřejmé, že jeho podstatná část, ať už jde o cizince či ne, probíhá prostřednictvím zprostředkovatelen práce (agentur práce), formou dočasného přidělení k výkonu práce pro jinou právnickou nebo fyzickou osobu.

V současné době existuje na českém trhu práce zhruba 2 200 soukromých agentur práce. Většina těch větších je sdružena v Asociaci poskytovatelů personálních služeb a spolupracuje s MPSV se snahou tento segment trhu práce přehlednit.

Změna kontrolních kompetencí úřadů práce v oblasti agenturního zaměstnávání zapříčiněná ustanovením Státního úřadu inspekce práce (dle zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce) vede k tomu, že úřad práce sice může zkontrolovat, zda má zprostředkovatelna povolení MPSV k výkonu této činnosti, ale již nemůže kontrolovat pracovní podmínky jejích zaměstnanců, protože to je již v kompetenci Inspektorátů práce. Omezení kontrolních kompetencí úřadů práce vyplývá rovněž ze zákona č. 253/2005 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o inspekci práce.

Zprostředkovatelny svoji jedinou povinnost, tj. podat MPSV jednou ročně přehled o své činnosti ve smyslu §59 zákona o zaměstnanosti, v drtivé většině neplní. Z důvodu neplnění této povinnosti agenturami práce byla s účinností od 1.1.2009 do zákona o zaměstnanosti zapracována nová skutková podstata správního deliktu – neplnění oznamovací povinnosti stanovené zákonem o zaměstnanosti.

Zákon o zaměstnanosti v §14 konstatuje, že úřady práce a zprostředkovatelny práce spolupracují při řešení situace na trhu práce. Splnit požadavek spolupráce je velmi obtížné.

Dalším problémem souvisejícím s nelegálním zaměstnáváním je to, že **zaměstnavatelé nevedou průkaznou evidenci pracovní doby** (jelikož dohody o provedení práce nemusí mít písemnou podobu). Vzhledem k personálním možnostem úřadů práce a inspektorátů práce nedochází ke kontrole agend v potřebném rozsahu, dochází zde v důsledku nárůstu počtu těchto dohod k obtížnému nebo dokonce nemožnému dokazování nelegální práce.

Diskriminace

Z porovnání doposud získaných údajů je zřejmé, že **úroveň prokázané diskriminace se příliš nemění**. Navíc je prokázáno porušování antidiskriminačních ustanovení zákona o zaměstnanosti obtížnější než u zákoníku práce. Údaje získané za rok 2008 prokázaly, že byla zjištěna diskriminace žen v 41% a mužů v 59% případů. Pokud jde o rozlišení diskriminace přímé a nepřímé, k první došlo v 72%, ke druhé ve 28% zjištěných případech.

Kontrola čerpání státní sociální podpory

Údaje o kontrole čerpání státní sociální podpory svědčí o tom, že této oblasti věnují úřady práce velkou pozornost a že díky jejich kontrolní činnosti se daří ve značné míře zamezit neoprávněnému čerpání státní sociální podpory.

Kontrola využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti

Úřady práce nevěnují v současné době dostatečnou pozornost kontrole nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a dodržování podmínek dohod uzavíraných zaměstnavateli, případně dalšími subjekty z důvodů zvýšení objemu finančních prostředků využívaných k realizaci nástrojů APZ a celkovou zvyšující se administrativní náročností práce pro kterou ubývá prostoru pro realizaci následných kontrol.

Kontrola čerpání prostředků na realizaci projektů financovaných z ESF

O provedených kontrolách a jejich výsledcích v pravidelných čtvrtletních intervalech předkládá informaci Odbor implementace programů ESF.